

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 40/2024-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Madejom, Laurinská 3, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Tpo/43/2023 z 5. septembra 2023 takto

rozhodol:

1. Uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Tpo/43/2023 z 5. septembra 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2, 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Tpo/43/2023 z 5. septembra 2023 **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Trnave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. septembra 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5, súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2, prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4, spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Sťažovateľ navrhoval, aby ústavný súd zrušil namietané uznesenia, prepustil ho z väzby na slobodu a priznal mu náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľ bol trestne stíhaný pre (i) prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) Trestného zákona (ďalej len „TZ“) vzhľadom na § 138 písm. a) a j) TZ, (ii) prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 TZ v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 TZ a (iii) prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 TZ na troch skutkových základoch, že:

- na obecných slávnostiach konaných 21. augusta 2022 mal v čase okolo 19.00 h prísť ozbrojený nešpecifikovanou krátkou strelnou zbraňou a baseballovou pálkou pod altánok, kde sa v tom čase nachádzal veľký počet ľudí, pričom mal viackrát vystreliť do davu a bez predchádzajúceho varovania mal postupne namieriť zbraň na dvoch poškodených z rodiny [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poškodení“), pričom mal zo zbrane v tesnej blízkosti poškodených vystreliť a po výstrele mal postupne zaútočiť na poškodených baseballovou pálkou, čím im mal spôsobiť zranenia vyžadujúce si lekárske ošetrovanie;

- na obecných slávnostiach konaných 21. augusta 2022 sa mal v čase okolo 19.00 h ďalšiemu z poškodených vyhrážať zabitím so slovami „*ak mi do 24 hodín nevydáš Ajiho, tak do zajtra je mŕtvy a ty ideš do basy*“ a „*skončil si*“;

- na chodbe pred urgentným príjmom 21. augusta 2022 sa mal v čase okolo 21.30 h slovne (v rómskom jazyku) vyhrážať poškodeným zabitím so slovami v preklade „*zabijem ťa, pochovám ťa do čiernej zeme*“.

3. Na návrh prokurátora bol sťažovateľ uznesením okresného súdu z 25. augusta 2022 vzatý do tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ďalej len „TP“). Väzba sťažovateľa sa započítala od 21. augusta 2022 o 23.20 h, ktorú mal vykonávať v Ústave na výkon väzby Leopoldov. Okresný súd neprijal písomný sľub sťažovateľa a väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Na základe príkazu prokurátora z 26. augusta 2022 bol sťažovateľ prepustený z väzby s tým, že bol ihneď dodaný do výkonu trestu odňatia slobody v trvaní jedného roka so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Výkon trestu odňatia slobody bol nariadený právoplatným uznesením Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 2T/73/2016 z 29. apríla 2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3Tos/98/2021 zo 14. júla 2022.

5. Sťažovateľovi mal uplynúť výkon trestu 26. augusta 2023, avšak trestné konanie (v predmetnej veci) bolo stále v prípravnom konaní, preto podal prokurátor 23. augusta 2023 návrh na opätovné vzatie sťažovateľa do väzby.

6. Okresný súd namietaným uznesením predĺžil väzbu sťažovateľa, pričom do celkovej lehoty väzby bola započítaná aj väzba už vykonaná v prípravnom konaní v predmetnej veci od 21. augusta 2022 o 23.20 h do 26. augusta 2022. Väzbu sťažovateľa súd nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okresný súd z dosiaľ zabezpečených dôkazov vyhodnotil, že sťažovateľ sa mal agresívneho správania dopustiť bez motívu, bez prvotnej provokácie, ktorá by jeho konanie podmienila. Podľa názoru okresného súdu je sťažovateľ osobou, ktorá ignoruje právny poriadok, nedodržiava právne predpisy a nerešpektuje právne normy, pričom bol opakovane súdne trestaný (5 záznamov v registri trestov), čo zvyšuje obavu, že v prípade prepustenia na slobodu by sa naďalej dopúšťal protiprávnej trestnej činnosti.

7. Krajský súd namietaným uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol s odôvodnením, že u sťažovateľa existuje obava z možného pokračovania v trestnej činnosti v prípade prepustenia na slobodu, čo vyplýva z kombinácie osobnostných pomerov sťažovateľa, jeho priestupkovej a trestnej minulosti, okolnosti posudzovaného prípadu a napätých vzťahov medzi sťažovateľom a rodinou poškodených. Krajský súd bol toho názoru, že doba trvania opätovnej väzby v trestnej veci (trestné stíhanie za prečin) spolu s už vykonanou väzbou v prípravnom konaní môže presiahnuť lehotu 7 mesiacov len v rozsahu novej základnej 7-mesačnej lehoty väzby. Avšak celková doba trvania opätovnej väzby spolu s už vykonanou väzbou nesmie presiahnuť lehotu 12 mesiacov. V zmysle § 78 TP lehota väzby plynula od 21. augusta 2022 do 26. augusta 2022 a jej plynutie pokračuje od 26. augusta 2023. Ďalej súd dodal, že dobu výkonu právoplatne uloženého trestu odňatia slobody v inej trestnej veci nemožno považovať za obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa na nevyhnutný čas z niektorých z dôvodov väzby pred právoplatným rozhodnutím o vine a treste vo vzťahu k tejto trestnej veci. V závere krajský súd zdôraznil, že sťažovateľ bol prepustený v prípravnom konaní na základe kolízie jeho väzby s právoplatne uloženým trestom odňatia slobody, a nie na základe pominutia väzobných dôvodov.

III.

8. Podstatou argumentácie sťažovateľa je tvrdenie, že väzba mu začala plynúť 21. augusta 2022 o 23.20 h, pričom od 26. augusta 2022 do 26. augusta 2023 vykonával trest odňatia slobody v inej trestnej veci a namietaným uznesením bol opätovne vzatý do väzby, čím malo dôjsť k prekročeniu celkovej lehoty väzby pre prečin. Podľa jeho názoru počas výkonu trestu bol dosiahnutý účel väzby a ten ho odradil od opätovného páchania trestnej činnosti. Ďalej tvrdí, že orgány činné v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) nepostupovali v konaní plynulo a bez prietáhov.

9. Podľa názoru sťažovateľa súdy odignorovali namietané skutočnosti. Tvrdí, že výkonom trestu odňatia slobody v inej trestnej veci bol dosiahnutý účel väzby, pretože OČTK mali počas výkonu trestu odňatia slobody sťažovateľa (v trvaní 1 roka) možnosť realizovať všetky úkony, ktoré by mohli realizovať počas trvania väzby. Sťažovateľ tvrdí, že od 26. augusta 2023 je vo výkone väzby nezákonne vzhľadom na porušenie § 76 ods. 6 písm. a), § 76 ods. 7 písm. a), § 79 ods. 1, § 84, § 76 ods. 2 a § 76 ods. 3 TP. Vzhľadom na uvedené poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 79/00 z 31. mája 2001, ktorý sa zaoberal kolíziou výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody, s ktorým záverom sa súdy relevantným spôsobom nevysporiadali. Na základe uvedených námietok považuje sťažovateľ namietane uznesenie za nezákonné a neodôvodnené.

10. Sťažovateľ na podporu svojej argumentácie uvádza, že si plní svoje občianske povinnosti, v minulosti sa angažoval v komunálnej politike a je aktívny v rámci cirkevného spoločenstva. Rovnako poznamenáva, že na základe jeho výpovedí sa podarilo usvedčiť a právoplatne odsúdiť brata poškodených za závažnú drogovú trestnú činnosť. Sťažovateľ namieta, že zo strany štátu nebola jemu ani jeho rodine poskytnutá ochrana a rodina poškodených ho opakovane atakuje.

IV.

11. Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 40/2024 z 25. januára 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti, v ktorej sa domáhal vyslovenia porušenia práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3

a 4 a čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru namietaným uznesením krajského súdu. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok právomoci.

12. Krajský súd vo vyjadrení uviedol, že v celom rozsahu sa pridržiava svojho rozhodnutia, pričom sa so všetkými relevantnými námietkami náležite vysporiadal. Tvrdil, že konkrétne skutočnosti zakladajú tzv. opätovnú preventívnu väzbu sťažovateľa. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 79/2000 z 31. mája 2000, krajský súd k uvedenému uviedol, že postupoval v zmysle uvedeného nálezu, pretože bezprostredne po vzatí sťažovateľa do väzby (21. augusta 2022) bolo zistené, že má nariadený výkon trestu odňatia slobody v inej trestnej veci, preto bol sťažovateľ prepustený z väzby (príkazom prokurátora z 26. augusta 2022).

13. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa presiahnutia maximálnej 12-mesačnej lehoty jeho obmedzenia na osobnej slobode pri trestnom stíhaní za prečin krajský súd uviedol, že *„je potrebné dôsledne rozlišovať obmedzenie osobnej slobody obvineného v súvislosti s trestným stíhaním v štádiu pred právoplatným skončením veci, kedy je obvinený stíhaný väzobne, a prípad keď obvinený vykonáva prednostne pre väzbu trest odňatia slobody na základe právoplatného odsúdenia. Lehoty väzby neplynú počas výkonu trestu odňatia slobody v inej trestnej veci, hoci by výkon trestu plynulo nadväzoval na obmedzenie osobnej slobody na základe rozhodnutia o vzatí obvineného do väzby.“* Podľa názoru krajského súdu je otázka plynutia lehôt pri opätovnom vzatí do väzby upravená v § 78 Trestného poriadku.

14. K námietke sťažovateľa, že OČTK vo veci nepostupovali plynulo a bez prietáhov, krajský súd uviedol, že sťažovateľ bol vzatý do väzby bezprostredne po spáchaní skutku a na 6 deň bol z väzby prepustený do výkonu trestu odňatia slobody (26. augusta 2022). Krajský súd zastáva názor, že vyhodnotil všetky úkony v rámci prípravného konania (zabezpečenie dôkazov – nahrávka na linku 158, znalecký posudok, výpisy z hovorov svedkyne a sťažovateľa po zabezpečení príkazov, výsluchy svedkov), ktoré podľa názoru krajského súdu nepochybne smerovali ku skončeniu vyšetrovania.

15. K námietke sťažovateľa, či by mu aj po 15-ročnom výkone trestu odňatia slobody bola nariaďovaná preventívna väzba, krajský súd uviedol, že v tomto prípade o takúto situáciu nešlo, pretože podstatou namietaného boli okolnosti rozhodujúce pre opätovné vzatie do väzby len po období jedného roka výkonu trestu odňatia slobody.

16. Podľa názoru krajského súdu podmienkou rozhodnutia opätovného vzatia obvineného do väzby je, aby reálne nastala niektorá zo skutočností predpokladaná ustanovením § 71 ods. 3 TP.

V.

V.1. K namietanému porušeniu uplatnených práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru:

17. Ústavný súd sa v posudzovanej veci venoval otázke charakteru väzobného stíhania a jeho vzťahu k výkonu trestu odňatia slobody. V prvom rade ústavný súd uvádza, že žiadnym spôsobom nevstupuje do meritórnych otázok kauzy sťažovateľa, ale predmetom prieskumu boli výlučne procesné aspekty, ktorých ústavnoprávny prieskum vyústil až do kasačného rozhodnutia senátu ústavného súdu.

18. Špecifikum posudzovanej veci spočíva v tom, že sťažovateľ potom, ako bolo rozhodnuté o jeho väzobnom stíhaní, ihneď nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody. Dňa 25. augusta 2022 bol sťažovateľ vzatý do preventívnej väzby, pričom 26. augusta 2022 začal s výkonom trestu odňatia slobody v trvaní jedného roka so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Potom, keď sa blížil sťažovateľovi koniec výkonu trestu odňatia slobody, došlo k opätovnému podaniu návrhu na vzatie do väzby, pričom súd tomuto návrhu vyhovel a z výkonu trestu sa sťažovateľ namiesto slobody presunul opäť do ústavu na výkon väzby. Rozhodnutie súdu bolo potvrdené aj sťažnostným súdom.

19. V tejto súvislosti je nevyhnutné dôsledne sa riadiť ustálenými závermi súdnej praxe vyplývajúcimi jednak z judikatúry ústavného súdu, ale aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Ide najmä o rozhodnutia vo veciach sp. zn. II. ÚS 55/98, III. ÚS 295/05, II. ÚS 3/2017, ako aj rozsudkom ESLP vo veci Yegorov proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 27112/11), z obsahu ktorých vyplýva, že všeobecné súdy sú vo svojej rozhodovacej činnosti primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ktorý výklad a aplikácia musia byť zlučiteľné s ústavou a medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a slobodách. Vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe platí, že nevyhnutnosť doby trvania väzby sa musí posudzovať v každej veci podľa jej osobitných okolností. Vzhľadom na existujúce ústavné záruky osobnej slobody treba mať dôsledne na zreteli, že nevyhnutnosť doby trvania väzby nemožno stotožňovať len so zákonnými ustanoveniami o väzbe, a to z dôvodu, že základný princíp, podľa ktorého väzba má trvať len nevyhnutnú dobu, vyjadruje kvalitatívne iný limit, než je len zákonný limit upravujúci rozhodovanie o väzbe.

20. Je potrebné si uvedomiť, že najmä už spomínané rozhodnutie ESLP Yegorov proti Slovenskej republike, v ktorom bolo konštatované porušenie práv v súvislosti s jeho opakovaným bratím do väzby, je *per analogiam* aplikovateľné v posudzovanej veci. Vo veci Yegorov išlo o opakované vzatie do väzby potom, keď bol z inej väzby prepustený na slobodu, a to na základe jedného z početných obvinení, ktoré boli proti nemu vznesené paralelne alebo jedno po druhom. Týmto spôsobom bol držaný vo väzbe viac ako 10 rokov a bol bratý do väzby na maximálne prípustnú lehotu znovu a znovu za obvinenia nasledujúce za sebou. V posudzovanej veci riešili všeobecné súdy situáciu, keď osoba síce nebola vo väzbe, no vykonávala trest odňatia slobody. V zmysle § 34 ods. 1 TZ má trest zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život, a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, pričom trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína tzv. **resocializačnú funkciu trestu**, ktorej podstatou je pôsobenie na odsúdeného, aby prehodnotil svoj postoj k trestnej činnosti a po ukončení trestu odňatia slobody viedol riadny život (k tomu pozri ROMŽA, S. a kol. Privatizácia trestného práva. Prah a: Leges, 2021. 370 s., str. 180). Trest má súčasne pôsobiť individuálne preventívne (vychová páchatel'a k riadnemu životu), ale aj generálne preventívne (vychováva celú spoločnosť). V posudzovanej veci ústavný súd vidí problém *i.a.* aj v tom, že súdy rozhodujúce o väzbe sa žiadnym spôsobom argumentačne nevysporiadali práve s aspektom resocializácie, ktorý ak nebol dosiahnutý, je potrebné uviesť, z akých dôvodov.

21. Ďalší aspekt, ktorý je potrebný z pohľadu ústavného súdu v posudzovanej veci brať na zreteľ, je práve aktivita OČTK. Bolo by totiž bezpochyby ústavne konformné naviazanie väzobného stíhania na výkon trestu v prípade, ak by išlo o veľmi komplikované vyšetrowanie, kde je potrebné žiadať

napríklad o medzinárodnú právnu pomoc. Okresný súd rozhodujúci o väzbe uviedol: „*V rámci prípravného konania boli doposiaľ vypočutí aj ďalší svedkovia, ktorí popisovali priebeh udalostí a konanie obvineného zhodne. Okrem toho boli zabezpečené lekárske správy a zabezpečený znalecký posudok, ktoré tvrdenia poškodených a svedkov podkladajú, boli vydané celkom 4 príkazy podľa § 116 Trestného poriadku na zistenie a oznámenie údajov o uskutočnenej telekomunikačnej prevádzke, pričom z oznámených údajov vyplynulo, že tieto obranu obvineného nepotvrdili.*“ V tejto súvislosti však ústavný súd zaujalo, že sťažovateľ *vice versa* tvrdí, že počas výkonu trestu odňatia slobody ho vyšetrovateľ v predmetnej trestnej veci ani raz nenavštívil.

22. V posudzovanej veci vznikla paradoxná situácia. Na jednej strane u sťažovateľa bolo pri stíhaní za prečin prípustné ho väzobne stíhať maximálne 12 mesiacov (z toho maximálne 7 v prípravnom konaní), no toto väzobné stíhanie muselo ustúpiť výkonu trestu odňatia slobody. Ústavný súd pripomína, že sťažovateľ bol vzatý do preventívnej väzby (aby nepokračoval v trestnej činnosti), pričom tento účel jednoznačne splňal aj výkon trestu odňatia slobody. Krajský súd správne vo svojom rozhodnutí pripomína, že pri trestnom stíhaní za prečin trvanie väzby pri opätovnom vzatí obvineného do väzby v tej istej veci upravuje ustanovenie § 78 TP. V zmysle ustanovenia § 78 TP doba trvania opätovnej väzby v danej trestnej veci, kde je obvinený stíhaný za prečin, spolu s už vykonanou väzbou môže v prípravnom konaní presiahnuť lehotu 7 mesiacov len v rozsahu novej základnej 7-mesačnej lehoty väzby, avšak celková doba trvania opätovnej väzby spolu s už vykonanou väzbou nesmie presiahnuť lehotu 12 mesiacov. S čím sa ale nedá súhlasiť, je generálne konštatovanie: „*S poukazom na ustanovenie § 78 Trestného poriadku je námietka obvineného, že je na osobnej slobode obmedzený viac ako rok, bezpredmetná, nakoľko doba výkonu trestu v inej trestnej veci sa mu vo vzťahu k väzobnej lehote v tomto konaní nezohľadňuje.*“ Je síce pravdou, že sa táto lehota numericky do väzobnej lehoty nezapočítava, no z hľadiska účelu je potrebné tento čas vo výkone trestu do úvahy brať. OČTK mali totiž dosť času (v prípravnom konaní dokonca 12 mesiacov, pričom vo väzbe by mohol byť len 7 mesiacov), aby vyšetrovanie ukončili a buď podali obžalobu, alebo inak procesne vybavili trestné stíhanie.

23. V tejto súvislosti je adekvátne pripomenúť ustanovenie § 81 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o VTOS“), ktorý upravuje výkon trestu odňatia slobody v špecializovaných oddieloch, konkrétne v oddiele s bezpečnostným režimom. Konkrétne § 81 ods. 1 písm. b) upravuje zákona o VTOS, že „*do oddielu s bezpečnostným režimom sa umiestni odsúdený, proti ktorému sa vedie trestné stíhanie, je splnený dôvod väzby a súd rozhodol o primeranom uplatnení obmedzení podľa osobitného predpisu*“. Osobitným predpisom sa myslí § 84 TP, ktorý upravuje obmedzenia obvineného vo výkone trestu odňatia slobody. Ústavný súd teda pristupuje k ústavne konformnému výkladu a uvádza, že pokiaľ ustanovenie § 84 TP umožňuje súdu vo výkone trestu odňatia slobody aplikovať „väzobný režim“ a nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že v posudzovanej veci takýto režim aplikovaný bol, javí sa, že odôvodnenie všeobecných súdov v rozhodnutí o väzobnom stíhaní nespĺňa ústavou a ústavným súdom vyžadované štandardy. Povedané jednoduchšie, samotný Trestný poriadok umožňoval štátu, aby sťažovateľ mal vo výkone trestu väzobný režim, pričom bolo možné tento režim udržať v prípravnom konaní o 5 mesiacov dlhšie. Ak súd pristúpil k opätovnému väzobnému stíhaniu sťažovateľa, nároky na odôvodnenie boli podstatne vyššie a určite nepostačovali len všeobecné konštatácie.

24. Namietané rozhodnutie teda nebolo z pohľadu ústavného súdu dostatočne odôvodnené, keďže absentovala argumentácia, prečo nebolo možné vyšetrowanie uzatvoriť počas pobytu sťažovateľa vo výkone trestu odňatia slobody, ako aj absentovalo uvedenie výnimočných okolností, prečo je adekvátne reťaziť väzbu ihneď po prepustení sťažovateľa z výkonu trestu. Ústavný súd teda v posudzovanej veci vo všeobecnosti uzatvára, že aj keď môže byť v niektorých situáciách namieste dodatočné väzobné stíhanie aj po ukončení výkonu trestu odňatia slobody, nie je možné v týchto prípadoch voliť mechanické zdôvodnenia a argumenty. V právnom štáte by malo byť skôr výnimočné, že na výkon trestu odňatia slobody (ktorý má odsúdeného taktiež prevychovať) bude priamo nadväzovať ďalšie väzobné stíhanie. V posudzovanej veci sa javí, že orgány činné v trestnom konaní sa v čase výkonu trestu sťažovateľom nezaoberali, resp. zaoberali nedostatočne, pričom na sanáciu pasivity by mohlo slúžiť práve dodatočné a opätovné väzobné stíhanie.

25. Uvedený prístup hodnotí ústavný súd ako ústavne diskomfortný a práve z uvedeného dôvodu namietané rozhodnutie súdu zrušil [§ 133 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Krajský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

26. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd stabilne konštatuje, že záruky obsiahnuté v uplatnenom článku sa vzťahujú na konanie, ktorého predmetom je rozhodovanie o trestnom čine, z ktorého je jednotlivec obvinený. Rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovaním o trestnom obvinení, preto sa čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru vo veci sťažovateľa neaplikujú (IV. ÚS 78/2019, III. ÚS 144/2024). Z uvedených dôvodov preto ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel.

V.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

27. Vo vzťahu k namietaným priet'ahom vzniknutým v súvislosti s rozhodovaním o väzbe ústavný súd dáva sťažovateľovi do pozornosti, že akékoľvek priet'ahy týkajúce sa väzobného rozhodovania sú v rámci ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu subsumované pod tzv. procesné atribúty osobnej slobody garantované prostredníctvom jednotlivých ustanovení čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru (I. ÚS 370/2019), a preto ich nie je možné subsumovať pod základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorý v sebe na rozdiel od skôr uplatnených ustanovení ústavy alebo dohovoru zahŕňa právo obvineného na meritórne vybavenie trestnej veci v primeranej lehote (IV. ÚS 551/2021).

V.4. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru:

28. Preskúmané konanie sa týkalo rozhodovania o opätovnej väzbe sťažovateľa, ktoré nemá charakter rozhodnutia vo veci samej (t. j. nerozhoduje sa v ňom o vine či nevine sťažovateľa alebo iným meritórnym spôsobom o podanej obžalobe). Väzba je pritom dočasným obmedzením osobnej

slobody, ktorá môže trvať len nevyhnutne potrebnú dobu a predovšetkým nemôže nahrádzať trest odňatia slobody. Všeobecný súd pri rozhodovaní o väzbe skúma, či sú splnené materiálne a formálne podmienky väzby, predstavujúce základné väzobné podmienky, ktorých existencia musí byť daná tak pri vzatí obvineného do väzby, ako aj pri celom jej ďalšom trvaní (II. ÚS 24/2020, II. ÚS 40/2024). S prihliadnutím na predmet uvedeného konania preto k porušeniu sťažovateľovho práva na prezumpciu nevinoty podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru v preskúmanom konaní nedošlo (III. ÚS 122/2023).

V.5. K žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu:

29. Podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, ak to pripúšťa povaha zásahu.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. d) zákona o ústavnom súde môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa, obnovil stav pred ich porušením.

31. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal aj o prepustenie z výkonu väzby na slobodu. Ústavný súd pri posudzovaní tejto žiadosti sťažovateľa považoval za podstatné to, že porušenie práv sťažovateľa bolo ústavným súdom vyslovené z dôvodu nedostatočného a mechanického odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Z uvedeného však nevyplýva, že by podmienky ďalšieho trvania väzby neboli splnené – to, či sú alebo nie sú tieto dôvody splnené, bude predmetom opätovného posúdenia krajským súdom. Z uvedených dôvodov nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľa, aby ústavný súd prikázal jeho bezodkladné prepustenie z väzby na slobodu (porov. II. ÚS 288/2021).

VI.

32. Ústavný súd priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde v celkovej sume 530,86 eur. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 bola 208,67 eur a hodnota režijného paušálu bola 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti) vrátane 20 % DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu